

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de invoering van het centraal examen voor energiedeskundigen type A, en de versterking van de erkenningsregeling voor energiedeskundigen type A en type D.
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit besluit voert het centraal examen voor energiedeskundigen type A opnieuw in zodat er meer controle is over de kwaliteit van het examen en bijgevolg ook over de kwaliteit van de nieuw afgestudeerde energiedeskundigen en van de nieuw opgemaakte energieprestatiecertificaten (EPC).

Daarnaast wordt de erkenningsregeling voor energiedeskundigen type A en type D versterkt door volgende maatregelen:

- Het opleggen van de verplichting om elke 5 jaar te slagen voor het centraal examen om hun erkenning als energiedeskundige type A of type D te kunnen behouden;
- Het verplichten van een erkenning als energiedeskundige voor elke persoon die de opmeting en de inspectie doet van de gebouweenheid in het kader van de opmaak van het energieprestatiecertificaat;
- Het verplichten van een erkenning als energiedeskundige type A voor lesgevers van opleidings- en vormingsinstellingen, die opleidingsonderdelen uit het inspectieprotocol doceren;
- Het uitdrukkelijk opnemen van de onafhankelijkheidsvereiste voor energiedeskundigen en het invoeren van een onverenigbaarheid met het beroep van aannemer en vastgoedmakelaar.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2023/382 werd op 28 september 2023 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 29 september 2023 verkregen.

Het begrotingsakkoord werd op 9 oktober 2023 bekomen.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het energieprestatiecertificaat (EPC), voor bestaande residentiële woningen¹ en opgesteld door een energiedeskundige type A, heeft sinds de introductie ervan 15 jaar geleden een enorme evolutie meegemaakt. Waar het EPC tot 2021 enkel gebruikt werd als informatief document voor huurders en kopers is het op dit moment gekoppeld aan tal van beleidsinitiatieven zoals de renovatieverplichting, de Mijn VerbouwBegeleiding, de EPC labelpremie, het renovatiekrediet met rentesubsidie en (tijdelijk) de huurindexatie.

Naast een toename in belang is er de laatste twee jaar ook een grote toename in aantal ingediende EPC's waar te nemen. Waar in 2020 nog geen 100.000 EPC's per jaar werden ingediend, is dit in 2022 gestegen tot bijna 190.000 EPC's. Dit is voornamelijk te verklaren door het ontwikkelen van nieuwe EPC's (EPC gemeenschappelijke delen en EPC kleine niet-residentiële gebouwen door energiedeskundige type A en EPC niet-residentiële door energiedeskundige type D), de beslissing om bij verkoop enkel EPC's opgemaakt na 2019 toe te laten en de koppeling aan de premies en het renovatiekrediet. Momenteel zijn er 2228 unieke personen erkend als energiedeskundige type A. Er zijn een 1000-tal actieve energiedeskundigen type A die jaarlijks meer dan 10 EPC's opstellen. 172 unieke personen hebben een erkenning als energiedeskundige type D.

Overzicht van het aantal geldige EPC's:

Jaartal/geldige EPC's	Residentiële	Gemeenschappelijke delen	Klein niet-residentiële	Groot niet-residentiële	TOTAAL
2019	90.291	6	78	/	90.375
2020	90.088	1229	4842	/	96.153
2021	112.569	7633	4742	/	124.945
2022	161.097	18.479	6111	/	185.687
2023 (tot 11/10)	146.809	17.273	6507	2529	173.118

Naar verwachting zal het aantal ingediende EPC's in de komende jaren enkel toenemen, gelet op o.a. de renovatieverplichting, de verplichting voor grote niet-residentiële gebouwen om tegen eind 2026 over een EPC te beschikken en de invoering van een minimale labelplicht, zowel voor woningen als voor kleine en grote niet-residentiële gebouwen.

Het is belangrijk een voldoende hoog aantal controles uit te voeren. De waakzaamheid en zorgvuldigheid bij de energiedeskundigen staat in directe relatie daarmee. In de periode tot 2020 werden er jaarlijks gemiddeld 300 controles uitgevoerd op 100.000 EPC's, dus een controlegraad van 0,3%. Deze controles werden opgedreven in 2021 en 2022. Er werden telkens ongeveer 500 controles uitgevoerd (op respectievelijk 100.000 EPC's, dus een controlegraad van 0,5%).

¹ Let op: niet te verwarren met het EPC Bouw dat wordt opgesteld voor nieuwbouwwoningen.

Om een controlegraad van minstens 1% van alle EPC's te behalen (= 1000 controles, gebaseerd op 100.000 EPC's) werd begin 2022 een meervraag voor 3 EPC controleurs niveau A en 1 controleur niveau B door de Vlaamse Regering goedgekeurd.²

Ondertussen werden er in 2022 ongeveer 190.000 EPC's ingediend. In het Ondernemingsplan 2023 van het VEKA wordt er gestreefd naar 750 controles per jaar, maar dat is nog steeds maar een controlegraad van 0,4%. Bijkomende maatregelen dringen zich dan ook op.

Wegens het toenemende belang van het EPC, het toenemend aantal klachten, het toenemend aantal ingediende EPC's en bijgevolg de afname van de controlegraad is het des te belangrijker dat het EPC een kwaliteitsvol en betrouwbaar instrument is. Handhaving is een belangrijke schakel in de kwaliteitsbeheersing van de EPC's maar daarnaast is er ook nood aan andere acties die de kwaliteit van het EPC ondersteunen.

1. Invoeren van het centraal examen voor energiedeskundigen type A

Sinds 2018 werd het centraal examen dat het VEKA organiseerde terug ondergebracht bij de opleidingsinstellingen aangezien het organiseren van een examen geen kerntaak zou zijn van het VEKA.

Sindsdien gaat het VEKA aan de hand van controles na of de aangeboden examens voldoende kwaliteitsvol zijn. Enkele vaststellingen uit een beperkte steekproef (3 exameninstellingen):

- De exameninstellingen werken voornamelijk verder op de vragen die destijds door VEKA ter beschikking werden gesteld. Ze passen deze vragen zelf te weinig aan bij wijzigingen aan de methodiek. Ook beschikken de exameninstellingen daardoor over een te beperkte pool aan vragen.
- Er werden soms dubbelzinnige vragen of foutieve antwoorden gegeven.
- Ook stelde het VEKA vast dat quasi eenzelfde vragenreeks en case vaak diverse examens na elkaar worden gebruikt en dat deelnemers die herkansen vaak dezelfde examenvragen en case krijgen als bij de eerdere examens.

Daarnaast varieert het slaagpercentage per examen sterk bij de verschillende erkende exameninstellingen, namelijk tussen 25% en 90%, met een gemiddelde van 60%. Bij een aantal exameninstellingen ligt het slaagpercentage zeer hoog en slagen quasi alle deelnemers - weliswaar na 1 of meerdere herkansing(en) - voor het examen.

Bij de invoering van het EPC voor niet-residentiële gebouwen werd beslist om vanaf het najaar van 2022 centrale examens voor energiedeskundigen type D aan te bieden, georganiseerd door of namens het VEKA. Dit biedt vele voordelen:

- Zekerheid rond de kwaliteit en het niveau van de examens en op die manier ook van de kwaliteit van de instroom van energiedeskundigen.
- Zicht op onduidelijkheden in het inspectieprotocol of veelgemaakte fouten, waaruit acties kunnen voortvloeien. Deze acties kunnen bestaan uit het bespreken van de veelgemaakte fouten met de opleidingsinstellingen opdat zij in hun opleiding daar meer aandacht aan kunnen besteden, het verduidelijken van het inspectieprotocol, het toevoegen van extra voorbeelden en het verspreiden van deze veelgemaakte fouten via mailings of nieuwsbrieven

Het centraal examen voor energiedeskundigen type A (voor woningen – residentiële gebouwen, kleine niet-residentiële gebouwen en gemeenschappelijke delen) wordt terug ingevoerd om het stuur terug

² Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2022 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat betreft diverse bepalingen inzake de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie (VR 2022 2502 DOC.0205/1BIS).

in handen te nemen en de lat voor nieuw afgestudeerde energiedeskundigen voldoende hoog te leggen. Ook lesgevers van opleidingsonderdelen uit het inspectieprotocol zullen zelf erkend moeten zijn als energiedeskundige type A. Op die manier zullen ze ook periodiek moeten deelnemen aan het centraal examen en zullen ze permanente vorming moeten volgen.

2. Invoeren van een bijkomende erkenningsvoorwaarde: 5-jaarlijks slagen voor het centraal examen

Er wordt een bijkomende erkenningsvoorwaarde opgelegd om erkend te blijven als energiedeskundige type A en type D. De erkende energiedeskundige zal minstens elke 5 jaar opnieuw moeten slagen voor het centraal examen om erkend te kunnen blijven. De energiedeskundige kan ook steeds vrijwillig afstand doen van zijn of haar erkenning wanneer hij of zij niet meer als energiedeskundige wil optreden en moet dan niet meer deelnemen en slagen voor het centraal examen.

Ten opzichte van startende energiedeskundigen die na het volgen van de basisopleiding voor de eerste keer moeten slagen voor het centraal examen om aan te tonen dat ze de kennis voldoende beheersen, zal er milder worden opgetreden bij reeds erkende energiedeskundigen die opnieuw moeten slagen voor een periodiek examen. Afhankelijk van het slaagpercentage zal een bijkomende kans gegeven worden om alsnog binnen een bepaalde termijn te slagen voor dat examen.

Wijzigingen aan de methodiek komen aan bod bij de verplichte permanente vorming. Het volgen van een vorming zonder daaraan gekoppelde test toont echter onvoldoende aan dat de energiedeskundige de opleiding aandachtig volgt en de wijzigingen onder de knie heeft. Naast het aantonen dat men nieuwe wijzigingen voldoende beheerst, is het centraal examen ook een manier om de materie op te frissen.

Ook bij andere beroepen of erkenningen moet men vaak na een bepaalde periode opnieuw deelnemen aan een examen. Dit is onder andere het geval bij de gecertificeerde aannemers hernieuwbare energie ('RESCERT') en binnenmuurisolatie (na 7 jaar), de erkende koeltechnicus (na 5 jaar) en de erkende technici stookolietanks (5 jaar).

Het opvolgen of de energiedeskundige tijdig geslaagd is voor het centraal examen kan worden opgenomen in de huidige handavingsprocedures rond de erkenningsvoorwaarden. Deze voorwaarde wordt zowel voor type A als type D opgelegd.

3. Verplichte erkenning voor iedereen die de opmeting en inspectie van de gebouweenheid doet

Om energiedeskundige te kunnen worden, moet men op dit moment aan een aantal erkenningsvoorwaarden voldoen:

- De basisopleiding van minstens 50 uur bij een erkende opleidingsinstelling volgen;
- Slagen voor het examen van de opleidings- en/of exameninstelling;
- Jaarlijks minstens 6 uur permanente vorming volgen;
- Een verklaring op eer ondertekenen waarin o.a. verklaard wordt dat EPC's op een onafhankelijke wijze moeten opgemaakt worden ten aanzien van opdrachtgevers en dat de energiedeskundige geen commerciële voorstellen mag doen.

In het najaar van 2022 werd een audit uitgevoerd op de kwaliteitscontroles van het VEKA door Audit Vlaanderen. Een van hun voornaamste bezorgdheden was dat bedrijven vaak de erkenningsnummers delen onder hun werknemers. Dit heeft tot gevolg dat niet iedereen binnen het bedrijf de opleiding en jaarlijkse vorming volgt. De onderneming kiest er dan zelf voor om al dan niet interne opleidingen te voorzien. Zo sturen bepaalde keuringscentra elektriciteitskeurders op pad om ook de inspectie van het EPC uit te voeren, mogelijks zonder dat deze personen daarvoor de nodige opleiding hebben gevolgd. De cijfers rond het aantal opgemaakte EPC's per erkenningsnummer in 2022 tonen deze praktijk ook aan:

- Er werden bij 35 erkenningsnummers meer dan 700 EPC's opgemaakt, wat een zeer hoog aantal is voor één persoon.
- Bij 9 erkenningen werden meer dan 1.000 EPC's opgesteld.
- bij 1 erkenning meer dan 3.000 EPC's.
- bij 1 erkenning zelfs meer dan 11.000 EPC's.

De regelgeving verbiedt dergelijke praktijken op dit moment niet. Als aanbeveling formuleerde Audit Vlaanderen dat het VEKA er over moet waken dat iedereen die EPC's opmaakt over de nodige erkenningsvoorwaarden beschikt.

Om die reden wordt er een verplichting opgelegd dat iedereen die de opmeting en inspectie doet van de gebouweenheid ook erkend moet zijn als energiedeskundige type A of type D. Ook bij de woningcontroleurs van Wonen in Vlaanderen is dit het geval in de nieuwe erkenningsvoorwaarden.

Eén van de manieren om deze verplichting op te volgen, zal zijn om actieve energiedeskundigen die meer dan 750 EPC's per jaar opmaken, aan een grondige controle te onderwerpen.

4. Verplichte erkenning als energiedeskundige type A voor lesgevers van opleidings- en vormingsinstellingen, die opleidingsonderdelen uit het inspectieprotocol doceren,

Voor de lesgevers van erkende opleidings- en vormingsinstellingen voor energiedeskundigen type A, die opleidingsonderdelen uit het inspectieprotocol doceren, wordt het verplicht om zelf ook te beschikken over een erkenning als energiedeskundige type A. Aangezien zij de kennis moeten overbrengen aan kandidaat-energiedeskundigen is het belangrijk dat ze zelf ook beschikken over de juiste kennis. Door de verplichte erkenning als energiedeskundige type A, zullen ze ook vijfjaarlijks moeten deelnemen aan het centraal examen en zullen ze ook moeten voldoen aan de verplichte permanente vorming. In de praktijk moeten lesgevers momenteel ook al de verplichte permanente vorming van het VEKA volgen zodat ze op de hoogte zijn van de meest recente wijzigingen.

5. Versterking van de onafhankelijkheidsvereiste en invoering van een onverenigbaarheid met bepaalde beroepen

Naast de invoering van het centraal examen wordt ook de onafhankelijkheid van de energiedeskundigen versterkt door het uitdrukkelijk opnemen van de onafhankelijkheidsvereiste voor energiedeskundigen in het Energiebesluit. Nu het EPC gebruikt wordt als ondersteunend instrument in heel wat beleidsmaatregelen is het niet meer te verantwoorden dat het EPC niet objectief en neutraal zou opgemaakt worden. Om deze reden wordt er dus ook voor geopteerd om een onverenigbaarheid op te leggen met het beroep van aannemer en vastgoedmakelaar.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

In **artikel 1 en 8** van het voorliggende besluit wordt in hoofdstuk I van titel VIII onderafdelingen toegevoegd om meer structuur te brengen in de erkenningsregeling van energiedeskundigen.

In **artikelen 2, 9, 10 en 12** wordt het centraal examen voor energiedeskundigen type A opnieuw ingevoerd en wordt er voorzien in een periodiek centraal examen voor reeds erkende energiedeskundigen.

Artikel 10 vervangt het huidige artikel 8.3.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 en bepaalt dat kandidaat-energiedeskundigen, energiedeskundigen (om te voldoen aan de verplichting om periodiek te slagen voor het centraal examen) en geschorste energiedeskundigen kunnen deelnemen aan het centraal examen. Wanneer ze niet slagen voor het examen kunnen (kandidaat-) energiedeskundigen type A en geschorste energiedeskundigen type A zich eenmaal opnieuw inschrijven voor het examen. Voor kandidaat-energiedeskundigen type A geldt nog de bijkomende voorwaarde dat hun getuigschrift van de basisopleiding nog geldig moet zijn. Slagen (kandidaat-)

energiesdeskundigen type A of de geschorste energiesdeskundigen type A een tweede keer niet dan moeten ze opnieuw de basisopleiding volgen.

Omdat er voor energiesdeskundigen type D geen verplichte basisopleiding is, wordt er voor hen voorzien in een wachttermijn van 6 maanden wanneer ze tweemaal niet slagen voor het examen. Deze wachttermijn was oorspronkelijk 12 maanden. De reden voor het opleggen van een wachttermijn van 12 maanden was ingegeven door het ontbreken van een retributie voor deelname aan het examen. De wachttermijn zou voorkomen dat kandidaat-energiesdeskundigen zich meerdere keren na elkaar zouden inschrijven voor het examen zonder zich degelijk voor te bereiden. Door het invoeren van een retributie van 300 euro die zowel voor het centraal examen voor energiesdeskundigen type A als type D geldt, is de kans kleiner dat een kandidaat-energiesdeskundige zich inschrijft zonder zich voor te bereiden. Daarnaast is een wachttermijn van 12 maanden ook lang wanneer een reeds actieve energiesdeskundige type D niet slaagt voor het periodieke centraal examen dat opgelegd wordt als een bijkomende erkenningsvoorwaarde (zie artikel 10 van het voorliggende besluit).

Zoals hierboven reeds aangehaald, wordt er voor het centraal examen een retributie van 300 euro gevraagd. Hierdoor is de organisatie van het centraal examen budgetneutraal voor de Vlaamse overheid en wordt er ook zo veel mogelijk voorkomen dat energiesdeskundigen zich inschrijven voor het centraal examen zonder zich voor te bereiden.

De inschrijving voor dit examen gebeurt via een webapplicatie die het VEKA ter beschikking stelt. De betaling van de retributie gebeurt online of via overschrijving op de rekening van het Energiefonds.

Om te kunnen inschrijven voor het centraal examen moeten de energiesdeskundigen hun identiteit bewijzen.

In paragraaf 6 van het artikel worden de categorieën van persoonsgegevens bepaald die in de Energieprestatiecertificatendatabank zullen verwerkt worden voor de controle op de voorwaarden tot deelname aan het centraal examen en voor de controle op de erkenningsvoorwaarden tot energiesdeskundige type A en type D. Dit zijn:

- de identificatiegegevens van de energiesdeskundige;
- de datum van betaling van de retributie voor deelname aan het centraal examen;
- de inschrijvingsdatum voor het centraal examen;
- de datum van het examenresultaat;
- het examenresultaat

Daarnaast wordt bepaald dat de betrokkenen bij deze gegevensverwerking de energiesdeskundigen zijn en dat de gegevens bijgehouden worden tot 5 jaar na het einde van de erkenning als energiesdeskundige. Deze bewaartermijn is nodig om bij energiesdeskundigen die laattijdig slagen voor het examen toch nog over de nodige gegevens te beschikken over hun erkenning.

In **artikel 11** wordt een nieuw artikel 8.3.2 ingevoerd dat het periodiek centraal examen voor erkende energiesdeskundigen regelt. Deze regeling is gelijkaardig aan het centraal examen voor kandidaat-energiesdeskundigen en geschorste energiesdeskundigen met dat verschil dat er milder wordt opgetreden bij energiesdeskundigen die reeds erkend zijn en moeten slagen voor het periodiek examen. Afhankelijk van het slaagpercentage zijn er andere gevolgen.

Ten opzichte van startende energiesdeskundigen die na het volgen van de basisopleiding voor de eerste keer moeten slagen voor het centraal examen om aan te tonen dat ze de kennis voldoende beheersen, zal er milder worden opgetreden bij reeds erkende energiesdeskundigen die opnieuw moeten slagen voor een periodiek examen. Als de energiesdeskundige binnen de termijn niet slaagt, maar wel een totaalscore heeft die hoger is dan 40%, dan krijgt de energiesdeskundige nog een derde kans om binnen een jaar na de oorspronkelijke deadline alsnog te slagen. Slaagt de energiesdeskundige niet binnen deze bijkomende termijn, dan zal hij opnieuw de basisopleiding moeten volgen alvorens aan een nieuw examen te kunnen deelnemen. Wanneer de energiesdeskundige binnen de termijn

waarin hij moest slagen voor het centraal examen, heeft deelgenomen aan twee examens, wordt rekening gehouden met de beste totaalscore.

In **artikel 3** wordt een zevende lid toegevoegd aan artikel 8.1.1/2 dat bepaalt dat lesgevers van erkende opleidings- en vormingsinstellingen voor energiedeskundigen type A, die een onderdeel van het inspectieprotocol voor energiedeskundigen doceren, ook erkend moeten zijn als energiedeskundige type A. Hierdoor zullen ze ook het periodiek centraal examen moeten afleggen en de permanente vorming moeten volgen.

In **artikel 4** wordt een nieuw artikel 8.1.1/3 ingevoegd in het Energiebesluit van 19 november 2010 dat een bijkomende erkenningsvoorwaarde oplegt aan energiedeskundigen type A en type D. De erkende energiedeskundige zal minstens elke 5 jaar moeten slagen voor het centraal examen om erkend te kunnen blijven.

Op die manier wordt er getoetst of de energiedeskundige de verplichte permanente vorming aandachtig gevolgd heeft en de wijzigingen onder de knie heeft.

De minister kan voorwaarden opleggen waaraan het centraal examen moet voldoen en kan ook afwijkingen voorzien wanneer de energiedeskundige door langdurige ziekte (minstens 3 maanden aansluitend) of bevallingsrust niet in de mogelijkheid is om het centraal examen tijdig af te leggen en te slagen.

In **artikel 5, 6 en 7** wordt een nieuwe afdeling II: "Kwaliteitsvereisten van de erkenning" toegevoegd aan hoofdstuk I van titel VIII van het Energiebesluit van 19 november 2010. Onder deze nieuwe afdeling komen de artikelen 8.1.2/1 en 8.1.2/2.

Artikel 8.1.2/1 bepaalt dat iedereen die een opmeting en inspectie doet van een gebouweenheid voor de opmaak van het EPC ook daadwerkelijk over de erkenning tot energiedeskundige moet beschikken.

Via het voorliggende besluit wordt de onafhankelijkheid van de energiedeskundige ten opzichte van zijn opdrachtgever gewaarborgd.

De onafhankelijkheid van energiedeskundigen is voorzien in de Europese richtlijn 2010/31/EU van 19 mei 2010. In de energieprestatiecertificatenregelgeving werd het uitwerken van deze onafhankelijkheid gedelegeerd naar de minister. Er werd voor gekozen om dit op te nemen in een verklaring op eer die door elke energiedeskundige moet ondertekend worden. De verklaring op eer bepaalt onder meer dat de energiedeskundige onafhankelijk, objectief en neutraal werkt ten aanzien van de opdrachtgever, zodanig dat de opdrachtgever geen enkele invloed kan uitoefenen op het resultaat van het energieprestatiecertificaat.

Voor het EPC werd deze onafhankelijkheid nooit heel strikt geïnterpreteerd en werd bijvoorbeeld het gebruik van een interne energiedeskundige in organisaties toegestaan. Dit werd ook ingegeven door het feit dat het EPC een informatief document was, dat enkel aan de koper of de huurder verplicht moest worden bezorgd in het kader van een verkoop of verhuur en waaraan geen verplichtingen gekoppeld werden. Doorheen de jaren heeft het EPC echter sterk aan belang gewonnen en is de huidige interpretatie van de onafhankelijkheidsvereiste niet langer houdbaar.

Bij EPB-verslaggevers werd in 2017 deze onafhankelijkheid op decretaal niveau nog beter verankerd. Aangezien de EPB-regelgeving strenge eisen oplegt, werd deze onafhankelijkheid veel strikter geïnterpreteerd. Artikel 11.1.6/1 van het Energiedecreet bepaalt onder andere dat de functie van verslaggever onverenigbaar is met het beroep van aannemer.

Door de steeds belangrijker wordende rol van het EPC als beleidsinstrument is het moment aangebroken om ook de onafhankelijkheid van de energiedeskundige op punt te stellen om zo de betrouwbaarheid van het EPC als document en beleidsinstrument te verhogen. Daarom wordt de

onafhankelijkheidsvereiste voor energiedeskundigen uitdrukkelijk opgenomen in het Energiebesluit. De onafhankelijkheidsvereiste voor energiedeskundigen wordt gelijkgeschakeld met de onafhankelijkheidsvereiste voor EPB-verslaggevers. Gezien de context van EPC wordt er voor energiedeskundigen, naast de onverenigbaarheid met het beroep van aannemer, bijkomend een onverenigbaarheid ingevoerd voor de uitoefening van het beroep van vastgoedmakelaar. Het gaat dan over de vastgoedmakelaar-bemiddelaar, de vastgoedmakelaar-syndicus en de vastgoedmakelaar-rentmeester. Om de impact op reeds erkende energiedeskundigen te beperken, wordt er geopteerd voor een voldoende lange overgangperiode zodat de energiedeskundigen de tijd krijgen om zich te (re)organiseren. Deze voorwaarde geldt voor zowel energiedeskundigen type A als type D vanaf 1 juli 2026.

Daarnaast wordt ook een striktere interpretatie gehanteerd van het begrip 'onafhankelijk' en zal het daardoor onder andere niet meer mogelijk zijn om als interne energiedeskundige te werken voor het patrimonium van de organisatie waar de energiedeskundige werknemer is. De energiedeskundige moet zich dus steeds de vraag stellen bij de opmaak van een EPC of er belangenvermenging mogelijk is en of hij of zij onafhankelijk kan werken van zijn of haar opdrachtgever.

Artikel 13 heft de bepalingen in artikel 8.7.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 op over het examen georganiseerd door de exameninstellingen die overbodig geworden zijn door de invoering van het centraal examen.

Artikel 14 van het besluit voegt een artikel 12.3.37 toe aan het Energiebesluit dat voorziet in een overgangperiode voor reeds erkende energiedeskundigen type A om te slagen voor het periodiek opgelegde centraal examen. Aangezien er reeds een groot aantal energiedeskundigen erkend zijn en deze vanaf 1 januari 2025 allemaal gelijktijdig aan de verplichting moeten voldoen, wordt voorzien dat de reeds erkende energiedeskundigen type A tijd hebben tot 1 juli 2026 om deel te nemen aan het centraal examen. Op die manier heeft elke deskundige voldoende tijd om zich voor te bereiden en in te schrijven voor een examen.

Energiedeskundigen type A die reeds erkend zijn en waarbij de termijn van vijf jaar vanaf de datum van hun laatst geslaagde examen pas verloopt na 1 juli 2026, moeten het examen afleggen uiterlijk vijf jaar vanaf die laatste datum.

Artikel 15 bepaalt dat de bepalingen van het voorliggende besluit in werking treden vanaf 1 januari 2025, met uitzondering van artikel 7 dat pas in werking treedt op 1 juli 2026.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Invoeren van het centraal examen en de verplichting om vijfjaarlijks te slagen voor het centraal examen voor energiedeskundigen type A

Om het centraal examen door een externe partij te laten organiseren, wordt momenteel een budgettaire kost ingeschat van 222.500 euro. Aan de energiedeskundigen wordt een retributie gevraagd van 300 euro, zodat het examen budgetneutraal is voor de Vlaamse Overheid. Dit bedrag ligt in dezelfde grootteorde als de kostprijs die momenteel wordt gevraagd door de exameninstellingen die door het VEKA erkend zijn.

Detail naar schatting (voor naar schatting 1000 deelnemers/jaar) :

- eenmalige ontwikkelingskost: 10.000 euro;
- kostprijs per digitale schriftelijke examensessie van bijvoorbeeld 35 deelnemers: 7.000 euro x 30 sessies = 210.000 euro;

- kostprijs voor inzagemoment van de examens (naar schatting 50 dossiers): 150 euro x 50 = 7.500 euro;
- betalingssysteem voor de online betalingen van de retributie: jaarlijks naar schatting 5.000 euro.

Totale kost: 222.500 euro (exclusief BTW) waarvan 212.500 euro (exclusief BTW) jaarlijks.

In het bestek dat zal worden gelanceerd om in opdracht van het VEKA het centraal examen te organiseren, zal de inschrijver de mogelijkheid hebben om verschillende opties voor te stellen qua aantal deelnemers per sessie, zodat de optimale prijs/kwaliteitverhouding kan worden gekozen. Het is wel aangewezen om de examens voldoende te spreiden over het jaar (bijvoorbeeld minstens één examensessie per maand), zodat de deelnemers voldoende snel na het beëindigen van de opleiding kunnen deelnemen aan het examen. Het aantal deelnemers per jaar zal eveneens sterk schommelen. In het eerste jaar (en daarna om de vijf jaar) zal het aantal deelnemers groter zijn, omwille van de hernieuwing van de erkenning die moet plaatsvinden.

Invoeren van de verplichting voor energiedeskundigen type D om vijfjaarlijks voor het centraal examen te slagen

Om het centraal examen voor energiedeskundige type D ook de komende jaren met voldoende regelmaat te kunnen laten doorgaan, wordt momenteel een budgettaire kost ingeschat van 43.500 euro/jaar. Naar analogie met het centraal examen voor energiedeskundigen type A, zal ook voor het centraal examen voor energiedeskundige type D een retributie van 300 euro ingevoerd worden.

Detail naar schatting (voor naar schatting 210 deelnemers/jaar) :

- kostprijs per examensessie van max. 35 deelnemers: 7.000 euro x 6 sessies = 42.000 euro
- kostprijs voor inzagemoment van de examens (naar schatting 10 dossiers): 150 euro x 10 = 1.500 euro

Het centraal examen voor energiedeskundige type D werd al ontwikkeld. Bijgevolg is er hiervoor geen eenmalige ontwikkelingskost meer. Ook het betalingssysteem voor de online betalingen van de retributie moet jaarlijks maar eenmalig betaald worden. Deze kost werd al meegerekend bij de berekening van de invoering van het centraal examen voor energiedeskundigen type A.

Totale kost: 43.500 euro/jaar (exclusief BTW).

De initiële kosten voor de organisatie van het centraal examen kunnen worden aangerekend op het Energiefonds.

De retributie wordt door de (kandidaat)-energiedeskundigen eveneens automatisch gestort op het Energiefonds. Zo kan de organisatie van het centraal examen budgetneutraal worden. Aan de energiedeskundigen wordt een retributie gevraagd van 300 euro, Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat het aantal deelnemers per jaar kan schommelen en mogelijks een effect heeft op de kostprijs om het examen te organiseren.. Dit bedrag ligt in dezelfde grootteorde als de kostprijs die momenteel wordt gevraagd door de exameninstellingen die door het VEKA erkend zijn.

3.A.1. Advies van de Inspectie van Financiën

Het gunstig advies met voorwaarden van de Inspectie van Financiën d.d. 29 september 2023 gaat als bijlage 2.

De inspectie van Financiën maakte in haar advies de hierna volgende opmerkingen:

- De Inspectie van Financiën merkt op dat alhoewel de nota aanvangt met te stellen dat de controlegraad daalt (0,4%), daar waar een controlegraad van 1% wordt nagestreefd, de aantallen EPC's nog zullen stijgen in de komende jaren, en er reeds personeel werd bij gevraagd voor deze

controles in 2022 (en bekomen), de nota VR niet verder ingaat op hoe in de toekomst dan de controles wel het vereiste aantal zal bekomen.

Aangezien uit de nota VR ook blijkt dat een van de grotere problemen op dit moment het gegeven is dat de verklaringen op eer (onafhankelijkheid) niet overeenstemmen met de reële situaties waardoor bij bepaalde bedrijven bepaalde deskundigen tot meer dan 750 EPC's opstellen per jaar (valse verklaring), zou een ontwerp BVR moeten voorzien in sancties indien dergelijke valse verklaringen worden vastgesteld, en zou de nota VR moeten meegeven hoe de controles wel terug naar 1% zullen gebracht worden (en aangehouden).

De sancties voor het niet voldoen aan de regelgeving zijn geregeld in artikel 11.2.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010. Dit artikel bepaalt dat de erkenning van de energiedeskundigen bij de miskennis van de regelgeving kan geschorst of ingetrokken worden. Dat betekent dus ook dat de erkenning van de energiedeskundigen kan geschorst of ingetrokken worden wegens het afleggen van een valse verklaring op eer als men in realiteit niet onafhankelijk werkt.

Om de controlegraad verder op te trekken zullen verschillende initiatieven worden genomen. Er zal verder gewerkt worden aan efficiëntieverbeteringen in het dossierbeheersysteem, er zal ingezet worden op verdere automatisering en op efficiëntiewinsten bij de controles. Door de omzetting van twee VTE niveau B naar niveau A zal 1 extra controleur kunnen ingezet worden (zie *Infra*, C.). Dit brengt het totaal aantal controleurs op 6,1 VTE niveau A en 1,4 VTE niveau B. Het totaal aantal controles zal door deze extra controleur toenemen met 100-150 grondige controles, waardoor er in totaal jaarlijks 1.100 tot 1.150 controles zullen kunnen uitgevoerd worden van zodra alle aanwervingen gebeurd zijn. Hoewel deze maatregelen de controlegraad kunnen doen stijgen, zullen deze wellicht niet volstaan om een controlegraad van 1% te garanderen. Daarvoor zijn er immers nog extra controleurs nodig.

- Er wordt daarnaast aangeraden om bij het gebruik van overgangsperiodes zoveel mogelijk te werken naar eenzelfde datum toe. Zo lijkt het aangeraden om voor het verbod van cumul met vastgoedmakelaar (1 januari 2025) en de verplichting voor de periodieke deelname aan het centraal examen voor energiedeskundigen type A (1 juli 2026) dezelfde aanvangsdatum te voorzien.

De inwerkingtredingsdatum van het verbod van cumul van vastgoedmakelaar en aannemer zal aangepast worden naar 1 juli 2026. Op deze manier wordt tegemoetgekomen aan de opmerking van de inspectie van Financiën.

3.A.1. Begrotingsakkoord

Op 9 oktober 2023 werd het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, aangevraagd.

De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, verleende op 9 oktober 2023 zijn akkoord, op voorwaarde dat de budgettaire impact opgevangen wordt binnen de beschikbare refertekredieten en dit niet kan leiden tot een budgettaire meervraag.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gaat als bijlage 3.

B. ESR-TOETS

Er werden geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Invoeren van het centraal examen voor energiedeskundigen type A

Gedurende het eerste jaar is er hiervoor 0,6 VTE niveau A nodig om het centraal examen opnieuw in te richten en examenvragen aan te maken. Na het eerste jaar is er nog maar 0,2 VTE niveau A nodig om de examenvragen te beheren en aan te passen waar nodig.

Vijfjaarlijks slagen voor het centraal examen voor energiedeskundigen type A en type D

Er is hiervoor 0,2 VTE niveau A nodig voor de handhaving van deze bijkomende erkenningsvoorwaarde.

Invoeren van verstrengde onafhankelijkheidsvoorwaarden voor energiedeskundigen type A en type D

Om deze erkenningsvoorwaarde enerzijds actief en anderzijds reactief na klachten te controleren schatten we hiervoor bijkomend 0,2 VTE niveau A in.

Samevatting van de extra personeelsbehoefte:

	VTE niveau A
Herinvoeren centraal examen	0,6 (waarvan 0,4 tijdelijk)
Hernieuwen van erkenning	0,2
Controle erkenningsvoorwaarde onafhankelijkheid opmaak EPC	0,2
Totaal VTE niveau A	1 (waarvan 0,4 tijdelijk)

Eind 2022 werden 2 VTE niveau A, 3 VTE niveau B en 1 VTE niveau C toegekend door de Vlaamse Regering voor EPB-handhaving, meer specifiek om de doorlooptijden voor de controle op het niet naleven van de EPB-eisen en voor de controle op het niet tijdig indienen van de EPB-aangifte te beperken.³

Hiervan zijn 2 vacatures niveau B voor EPB-handhaving momenteel nog niet ingevuld. Er wordt voorgesteld om deze 2 VTE niveau B om te vormen naar 2 VTE niveau A ingenieur voor EPC-handhaving. Er wordt geopteerd voor ingenieurs omwille van het technische aspect van de handhaving. De 1 VTE niveau A uit bovenstaande tabel kan hiermee dan opgevangen worden. De overige omgevormde 1 VTE niveau A kan ingezet worden als extra EPC-controleur om het totale aantal controles te verhogen. Op basis van de huidige behaalde aantallen kunnen er jaarlijks 100 à 150 grondige controles per VTE niveau A gebeuren.

Bij het doorvoeren van de verschuiving van 2 VTE voor EPB-handhaving naar 2 VTE voor EPC-handhaving, zullen de oorspronkelijke doelstellingen m.b.t. het beperken van de doorlooptijden voor EPB-handhaving en het verhogen van het aantal controles voor het niet-tijdig indienen van de EPB-aangifte naar beneden bijgesteld moeten worden:

- het aantal controles op het niet-tijdig indienen van de EPB-aangifte wordt verhoogd naar 4250 gedurende de eerste twee jaar (i.p.v. 5000 controles) en vanaf het derde jaar komen daar 750 extra controles bij (i.p.v. 1500 extra controles).
- de termijn voor het opstarten van een handhavingprocedure voor het niet voldoen aan de EPB-eisen wordt ingekort van 1 jaar naar 9 maanden na het indienen van de EPN-aangifte (i.p.v. ingekort tot 6 maanden).

³ Decreet van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen.

Dit betreft bijgevolg extra personeelsbudget voor het verschil tussen niveau B en niveau A (ingenieur). De meerkost van een ingenieur niveau A t.o.v. een deskundige niveau B bedraagt 36.000 euro per VTE. In totaal gaat het dus over 72.000 euro. Dit bedrag kan gecompenseerd worden op QE0-1QEE2KN-WT.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de lokale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Het ontwerpbesluit moet worden voorgelegd aan de Vlaamse Toezichtcommissie en de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Met betrekking tot dit ontwerpbesluit moet daarna het advies worden ingewonnen van de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de invoering van het centraal examen voor energiedeskundigen type A, en de versterking van de erkenningsregeling voor energiedeskundigen type A en type D;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtcommissie, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van 30 dagen en de Gegevensbeschermingsautoriteit, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van 60 dagen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen

1. ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de invoering van het centraal examen voor energiedeskundigen type A, en de versterking van de erkenningsregeling voor energiedeskundigen type A en type D
2. het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 29 september 2023.
3. het begrotingsakkoord van de minister van Begroting d.d. 9 oktober 2023.